

ABONAMENTUL:
Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Cad frunzele ...

Arad, 8 Octombrie 1915.

Banalitate, tu te numești: cad frunzele. Poeții mediocri au instruat de atâtea ori lira neputincioasă ca să scoată din strunele amorțite țipătul toamnei. Pe vremea asta apăreau versurile de anotimpuri și la coada revistelor se ascundea laconicul și tragicul necrolog al pădurei desfrunzite. Somnoroase domnișoare cu parazol roșu și cu un roman ieftin sub-suoară priveau indispușe la căderea frunzelor, căci fiecare frunză ce se desprindea cu susur de pe ramuri, le aducea aminte o dragoste romantică... Bătrâni pleșuvi năpădeau băncile livadelor și zimbetul lor dureros se ridica la soare: apuca-vor anul? Copiii se jucau nevinovați cu nisipul și castanele prăfuite și admoniarea guvernanelor o acopeau cu un rîset ștregăresc — toamna avea poezia ei diferențiată, aducătoare de nostalgie și romantism, în fire amorțeau mușchii și cădeau ca brațe frânte crengi uscate de pe copaci. În ape curgea fiorul morții și văzduhul mirosea a rugină — și luna de opal își plimba singurătatea pe șoseaua veșniciei... Toamnă, aducătoare de rod, făcătoarea mustului, putere ce deschidea grânariile, pivnițele, școlile, fabricile și scrieai cu slove de aur pe grinzi povestea unui an întreg — toamnă, tu, care scoborai de pe munte păstorii și oile blânde, toamnă, tu, care făceai

cucul să cânte părăsit în vii și vopseai cu sînge ramurile — toamnă, tu, pe care te-am înțeles totdeauna ca pe-o socoteală definitivă cu truda și oboseala noastră, tu calculul sorții, care puneai în raclă natura și trezeai ceai păsările în țările cu nisip fierbinte — urșii din soron — toamnă, tu, care ne duacuma sosești altcum ca de altădată. Acuma vîi cu ploii reci și cu vînturi ascuțite ca să tremure în noi inima: pămîntul se face tot mai rece și câți stau proptiți pe toiagul morții, pe pușcă, privind în stele; aburul de sînge a țesut în văzduh paianjenul durerii și rîuri de lacrimi curg pretutindeni, din clopot s'a făcut tun, din om s'a făcut fiară, din pămînt se fac morminte și înzadar se umple butoaiele de vin tânăr, beția bătrână a păcatului arde în cupă — oh, toamna nu mai are poezie, căci în păduri sună tunuri

— fiecare frunză ce se desprinde cu sunet de cristal de pe copac, ne aduce aminte pe cineva, și copacul lumii desfrunzit, nu ne mai chiamă sub umbra lui la nunta culesului... Toamnă, ai venit iarăș, mai bătrână și mai bolnavă, și tot nu i-ai adus acasă... Nici pe fratele meu, nici pe tatăl dușmanului meu, nici pe neamurile noastre

Dorință.

Aș vrea așa încet
Că pacea dimineții
Încet să se strecoare
Și'n suflet să-mi pătrundă
Fiorii dulci ai vecinicei
Iubiri.

Aș vrea așa încet
Că roaua dimineții
Încet ca să se lase
Ca o perdea
Pe-a vieții trecut dulce
Uitarea.

Și-aș vrea așa încet
Că roaua dimineții
Să picure venin
În sufletu-mi sdrobot
Cu zimbetu-i divin

Nepăsarea.

Cântec.

Cu tine-aș vrea să mă 'ntâlnesc
Și să-ți zimbesc cu bunătațe
Ca să-ți aduci atunci aminte
De-acele vremuri neuitate.

Dar tu te-ai dus cu vreme vrăjite
Ca doi străini rătăcitori
Că vă urăsc și... vă doresc
Ochii-mi vor spune-o adeseori.

A.-Iulia, 1915.

Septimla Teculescu.

Carmen perpetuum.

A venit Octombrie, regina palidă, mireasa bolnavilor de ftizie. În sufletele noastre chinuite vechi melancolii, pe cari nu le-a putut înăbuși nici războiul, se trezesc vestindu-ne aceleași eterne legi ale eternei naturi. Se scutură frunzele... și 'n toamna aceasta se scutură frunzele; vîntul ne trezește nostalgii, aduse din alte părți ale globului; apele dorm liniștite c'o ușoară înfiorare pe unde. În grădini și parcuri, prin alee

și boschete, desgolite visează albele statui și din suprapusele straturi de frunze veștede se desprinde mirosul descompunerii, putrezirei, zădărniceii tuturor lucrurilor. Vanitas, vanitatum vanitas! Și'n toamna sublimă, măreață, vișătoare, în toamna, în care Baudelaire și-a scris magicele versuri:

„Bientot nous plongerons dans les froides ténébres;
Adieu, vive clarté de nos étés trop courts!
J'entends déjà tomber avec des chocs funébres
Le bois retentissant sur le pavé des cours...”

acum bubuie tunul, troznesc obuzele, șueră gloanțele. Cu fețele crispate, cu mâinile pătate de sînge, cu ochii injectați se luptă aceia, cari odinioară visau în pădurile înroșite lângă mormurul șipotelor, sau în parcurile lui Verlaine. Unde sunt trubadurii, unde sunt gingașele amante, unde e fiorul ultimului sărut? O durere groaznică ne apasă astăzi sufletele; întrebări mute, fără răspuns ne întind năvălind până la paroxism. Și încovoiați de greutatea zilei, cu privirea tristă, plecată spre mama noastră pămîntul ne purtăm sarcina sub ceriul plumburiu al toamnei. Din depărtarea zărei par'că distingem vaerele acelora, cari sîngerează undeva pe câmpurile de luptă, în nenumăratele tranșee, pline de apă și noroi; din depărtarea zărei par'că simțim înfiorându-ne ultima suflare a eroilor anonimi. Da, tranșeele vor simboliza odată maritiriul secolului al XX-lea!

1857—1915.

Două date istorice. — Două politici.

Confratele „Vitorul”, organul oficial al guvernului român, publică sub titlul de mai sus un articol în nrul său de Marți, 22 Sept. v., din care reproducem următoarele pasaje:

„In timpurile penibile prin cari trecem, când istoria națională se află la o răscruce a evoluției ei, s'a crezut nimerit a se forma un fel de „Comitee de salutare publică”...

„Federația unionistă”. — Făuritorii noiei combinațiuni o prezintă ca o reeditare istorică a mișcării unioniste dela 1857, a acelei mișcări generoase care a creiat statul român de azi.

Dar cine cunoaște istoria noastră relativ recentă îi apare într'un cadru luminos sforțarea splendidă făcută de vechea generație unionistă, ca să dezoacă toate machinațiunile, toate intrigile, toată corupțiunea, ce se țeseau și se întindeau pe atunci în țările române de către unele puteri străine. Se înțelege că în afară de generoasa patronare a unirei țărilor române de către Franța lui Napoleon III, fascinat de un ideal latin, incolo Austria, Turcia și Rusia nu priveau atunci cu ochi buni o unire a slabelor principate românești. Cea dintâi putere râvnea la cutropiri teritoriale și la menținerea unei tuțele economice; Turcia nu putea încuraja sau admite principiile unei mișcări naționale care tindea la anihilarea suveranității ei în România; iar Rusia nu avea nici un interes să lase liberă o mișcare menită a face la gurile Dunării un stat independent, o piedecă, deci, a expansiunii ei de atunci spre Bosfor.

Întreaga „chestiune a Orientului” cu țtele ei, cu combinațiunile diplomatice grefate pe calculul dibaciu al Orientalilor și pe acela nu mai puțin a Bizantinilor subtili, întreg acest „rebus istoric” se punea în planul judecării românești din preajma anului 1857. Unioniștii, trebuia să facă minunea de a înfăptui o Românie mare, invidiată de toți, și de a anihila rețeaua de intrigi susținute de statele străine interesate a nu creia un stat puternic, piedecă a intereselor și a veleităților lor de cutropire. Câtă jertfă, câtă dibăcie, ce enormă prevedere patriotică a trebuit să aibă „unioniștii” de atunci, pilotii unei corăbii atât de mult amenințată de furtună! Și ce enormă doză de patriotism trebuie să fi cheltuit ei, în frumoasa lor mișcare, pentru ca din inimile lor să cimenteze temelii României de azi!

În contra lor și deasupra lor, se întindeau forțele din afară, protivnice idealului național și totuși prin călitate, prin tactul, prin altruismul sufletului lor, eroii unirei dela 1857 au știut să înfrunte pornirile vrăjmașe ale statelor mari, fără a ni le face și mai vrăjmașe, și fără a ni le creia pe veci dușmane. În istoria unui mic popor ca al nostru, unionismul dela 1857 apare, deci, ca un mare far de orientare pentru viitor, și ca o încurajare puternică în vremuri grele...

Atunci, — numai jertfă, muncă, abnegare personală;

Imi vine în minte imaginea fantastică a pădurei din „Moara lui Califar” de Galaction. Rătăcitori în întunecul templului arborilor, printre lianele încălcite, printre butucii răsturnați, sub recile tavere ale crengilor rupte, în uraganul furtunei sublime, în troznetele copacilor, în bubuitul tunetului, în deslănțuirea forțelor naturii înzadar întrebăm de capăt, de drum, și alergăm cu ochii înflăcărați, cu răsuflarea curmată, cu întreg trupul găfâind.

Acuma, numai combinațiunile politice și numai țesături de invidie și ură;

Atunci, dibăcie politică, față de statele străine, contra cărora ne luptăm umăr la umăr, fără neprielnice atacuri și nervoase insulte.

Acuma: campanii filo și anti, în cari adeseori se vede unde merg cu simpatii față de unii străini, dar nu se deslușește bine dragostea de noi înșine!

Și când aceasta e paralela istorică, în care trecutului apare ca model de jertfe, atunci înțelegem și mai bine câtă deosebire este între agitațiile pluriforme de azi, pe tema unei acțiuni naționale, față de mișcarea dela 1857, model de abnegare, de jertfă și de prudent patriotism”.

Atitudinea României și pressa otomană

Un oficios otoman laudă atitudinea guvernului Brătianu.

Oficiosul turc „Hital” ocupându-se într'un articol de fond de complicațiunile din Balcani, spune, vorbind despre Grecia, că atât atitudinea pressei oficioase grecești și asigurările guvernului, cât și propunerea guvernului grecesc făcută celui bulgar pentru a retrage la o anumită distanță în interiorul țării trupele aflate la graniță precum și faptul că majoritatea populației și ofițerii greci nu vreau să participe la războiul alături de împătrita înțelegere, autoriză să se crează că mobilizarea Greciei n'are decât un caracter defensiv, și că cât timp nu va fi atacată, Grecia nu se va mișca.

Vorbind despre atitudinea României, oficiosul otoman spune că guvernul acestei țări a lucrat cu foarte multă circumspecțiune. Mobilizările succesive ale Bulgariei și Greciei au provocat la început în România o oarecare agitație. Bine înțelese ententistii și partizanii lor n'au lăsat să le scape ocazia de a pescui și de data aceasta în apă turbure; cabinetul Brătianu nu s'a lăsat să fie târît. După un lung consiliu, el a declarat că situația creată de mobilizările bulgară și grecească nu sunt de natură a obliga România să modifice linia de conduită pe care și-a trasat-o și pe care va continua să o observe.

Nici că se poate trece fără a se lăuda cuminenția și oportunitatea acestei hotărâri. România n'are nici un motiv pentru a suscita dificultăți puterilor centrale, după cum n'are nici un motiv pentru a lua măsuri extreme, cari n'ar fi lipsit să provoace nemulțumiri în Bulgaria și să complice prin urmare mai mult situația în Orientul apropiat. Interesele sale nu sunt amenințate nici de Bulgaria și nici de puterile centrale. Din contra, dacă în România s'ar privi lucrurile fără părtinire, dacă s'ar inspira într'adevăr de interesele reale ale țării, nu ar fi stat pe gânduri ca să se recunoască că locul acestui stat este mai mult alături de puterile centrale.

Basarabia e în față așteptând realizarea aspirațiilor naționale românești, realizare devenită posibilă prin înfrângerile armatelor rusești.

De altfel, cum puterile centrale lasă România liberă în mișcările sale și nu cer dela dânsa să intervie în favoarea lor, această țară este, mai mult decât Grecia, stăpână pe destinele sale.

În tot cazul, încheie oficiosul otoman, această conduită a României lasă să se sperie că apropiatele complicații din Balcani nu vor lua proporțiuni atât de vaste și atât de întinse, cum s'a pretins la început”.

A sosit ora critică!

Măsurare decisivă în Balcani.

— Un articol al ziarului „Bund”. —

Ziarul „Bund” din Berna are următorul articol:

Pe frontul occidental Englezii și Francezii au pornit la un asalt de moarte, iar în același timp și situația în Balcani a devenit coaptă pentru a fi supusă deciziunii diplomatice. Era incontestabil, că fiind cu considerare la situația dela Dardanele mai curând sau mai târziu aceasta va sili puterile centrale să inițieze o acțiune împotriva Dardanelor. În ziua de 21 Septemvrie au și început a se auzi bubuiturile de tunuri pe malul Dunării. În răstimp și mobilizarea bulgară a ajuns la acel stadiu, încât în scurt timp întreaga armată va sta gata a face față oricărei eventualități. În cazul intrării în acțiune a Bulgariei, ceea ce în prezent e aproape indubitabil, toate elementele constitutive ale problemei vor primi o clarificare. De sigur, Bulgaria vrea să recâștige exclusiv numai teritoriile, pe cari le pierduse în al doilea război balcanic.

Câtă vreme și Grecia are aceeași părere despre Bulgaria, nu e probabil că ea din inițiativă proprie să ia parte în complicațiuni, deși această posibilitate nu este exclusă.

Punând ipoteza, că forțe germane și austro-ungare stau gata de luptă la frontiera Serbiei, și dat fiind faptul că Serbia e amenințată de Bulgaria din spate și din flanc, luptelor iminente le putem prevedea un rezultat favorabil.

Tinta va fi un atac concentric împotriva Nișului așa, că inelul care înconjoară pe Sârbi ar rămâne deschis numai dinspre Salonic. Acest amenințător pericol înțelegerea vrea să-l contrabalanseze printr'o operațiune colectivă.

Dacă Grecia ar și tolera o violare a neutralității sale, încă tot mai e dubitabil, dacă trupele înțelegerii vor avea oare deschis drumul spre Niș, pentru a se uni cu armata sârbă. În cazul acesta, supozând că Grecia s'ar alătura înțelegerii, puterilor centrale le rămâne totuși posibilitatea de a creia o comunicare directă cu Bulgaria și de a face un front până la Dardanele. Defensiva armatei bulgare dealungul râului Vardar ar acoperi în mod eficientă această mișcare, supozând că armata sârbă ar fi angajată binișor în altă direcțiune.

E incontestabil și aceea, că în noua formațiune României îi revine un rol mare. În realitate Bulgaria o va flanca și pe România, însă aceasta a pierdut vechea-i importanță, deoarece frontiera Ardealului în general nu mai e neapărată și nici Rusii nu mai sunt în Carpați. Deci, România ar fi flancată și spre nord, în cazul când ea ar risca o intrare în acțiune.

Dacă Rusia ar dispune de un surplus de trupe, ea ar putea să încerce să arunce în acțiune o armată din Basarabia. Pentru a întreprinde acest pas este necesară ieșirea României din neutralitate ca și la 1877.

Intrucât România ar merge împreună cu înțelegerea aceasta nu-i va fi de folos, deoarece în cazul acesta ea ar ajunge într'o situație militară ca și Serbia. Al doilea caz ar fi când ea, România, s'ar alătura puterilor centrale și ar închide Rusiei calea. În această acțiune a ei România ar primi un sprijin eficace printr'o ofensivă a armatei austro-ungare la frontiera Bucovinel.

Simțim, — spune ziarul din Berna, — că am ajuns în fața orei critice, care va decide soarta întregului război mondial.

Cum a fost pregătită ofensiva anglo-franceză?

Ordinul de zi al generalului Joffre.

— După „Berliner Tagblatt”. —

De câțva timp comandamentul superior al armatei germane are cunoștință de un ordin al zilei următoare a generalului francez Joffre.

„Marele cartier general al armatei de vest; Biroul III al statului major general Nr. 8565; 14 Septemvrie 1915. Confidențial.

Generalilor en șef. Moralul trupelor și spiritul lor de sacrificii constituie principalele condițiuni ale ofensivei. Soldatul francez luptă cu atât mai bine, cu cât pricepe mai bine importanța operațiunilor la cari ia parte și cu cât are mai multă încredere în măsurile luate de șefi,

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

este dar de nevoie că ofițerii de toate gradele să lămurească pe subordonații lor cu începere de azi asupra condițiilor favorabile în care se va face apropiata ofensivă a forțelor franceze. Punctele următoare trebuie să fie cunoscute de toți:

I. Ofensiva pe teatrul de războiu francez este pentru noi o necesitate spre a goni pe Germani din Franța. Vom libera pe compatrioții noștri oprimați de 14 luni de zile și în același timp vom smulge din mâinile dușmanului prețioasă posesiune a regiunilor noastre ocupate. Afară de aceasta, victoria strălucitoare asupra Germanilor va angaja popoarele neutre să se decidă în favoarea noastră și va sili pe dușman să încetineze acțiunea sa împotriva armatei ruse, trebuind să facă față atacurilor noastre.

II. Totul a fost făcut pentru ca ofensiva aceasta să poată fi întreprinsă cu forțe considerabile și puternice mijloace materiale. Valoarea dispozițiilor defensive de prima linie, având încă, fără să înceteze o întrebuintare tot mai largă de trupe teritoriale pe front, mărirea forțelor engleze debarcate în Franța au permis generalisimului să retragă de pe un front un mare număr de diviziuni, ale căror forță este echivalentă cu mai multe armate și să le țină gata pentru ofensivă. Forțele acestea, precum și acelea păstrate pe front, dispun de mijloace de războiu noi și complete. Tifra mitralierelor este mai mult decât îndoită. Tunurile de câmp, cari au fost înlocuite cu piese noi, proporțional cu uzura lor, dispune de rezerve considerabile de munițiuni. Coloanele de automobile au fost mărite, atât pentru aprovizionare, cât și pentru mișcarea trupelor.

Artileria grea mijlocul de ofensivă cel mai important a fost obiectul eforturilor considerabile. Cantități considerabile de baterii grele au fost formate și preparate în vederea apropiatei acțiuni ofensive. Cifra munițiilor prevăzute pentru fiecare piesă întrece cifra cea mai mare de consumațiune, ce s'a constatat până acum.

III. Momentul de față este cu deosebire favorabil pentru o ofensivă generală, deoparte armatele lui Kitchener și-au terminat debarcarea în Franța; de altă parte Germanii au retras încă luna trecută forțe considerabile dela frontul nostru, ca să le întrebuinteze pe frontul rus. Germanii posedă numai rezerve foarte neîndestulătoare în ultima linie slabă a pozițiilor lor de tranșee.

IV. Ofensiva trebuie să fie generală. Ea va consta din mai multe mari atacuri simultane, cari trebuie să se dea pe trei fronturi foarte largi. Trupele engleze vor lua parte la ele cu forțe importante. De asemenea și trupele belgiene vor participa la acțiunea ofensivă. Indată ce dușmanul va începe să șovăie, trupele vor ataca pe părțile frontului rămase până în clipa aceea inactive ca să provoace desordine și să determine disoluțiunea. Toate trupele atacatoare vor lupta nu numai ca să cucerească primele tranșee germane, ci să pătrundă, zi și noapte, fără încetare, dincolo de a doua și a treia linie până la spațiul liber. Cavaleria întregă va lua parte la atacurile acestea, ca să utilizeze succesele departe înaintea infanteriei.

Simultaneitatea ofensivei, violența și întinderea ei vor împiedeca pe dușman să-și adune rezervele, infanteria și artileria pe un punct, cum a putut-o face la nord de Arras. Condițiunile acestea asigură succesul.

Publicarea acestor indicațiuni trupelor nu va lipsi să ridice spiritul trupelor la înălțimea sacrificiilor, ce se cer dela ei; este dar neapărat nevoie să facă comunicarea aceasta cu dibăcie și convingere! Semnat: *Joffre*.

Colonelul unui regiment francez a făcut următorul adaus la acest ordin:

„Colonelul aduce acest ordin la cunoștința șefilor de batalion și șefilor de companii și îi roagă să profite de orice prilej, în timpul serviciului în tranșee și în lagăr ca să lămurească oamenii că eforturile ce li se cer vor putea avea astfel de urmări, încât să se sfârșească războiul dintr'odată și în scurt timp; toți trebuie să pună în joc, în timpul ofensivei, intențiunea, forța, energia și curajul trebuicios pentru a obține un rezultat atât de mare.

Trebuie să străpungem liniile germane, să mergem înainte cu orice preț.”

Ordinul generalului Joffre este complectat în chip interesant prin următorul ordin al comandantului diviziunii de gardă engleză, care a căzut în mâinile noastre la 25 Sept. st. n.:

„Comandantul diviziunii de gardă urează reușită bună trupelor sale. N'are nimic de adăugat la cuvintele înflăcărate, pe cari le-a rostit generalul șef azi dimineață, pentru că fiecare om se pătrunde de două lucruri: întâi, că de rezultatul acestei bătălii depinde soarta generațiilor engleze viitoare; al doilea, că ne așteptăm la lucru mare dela diviziunea de gardă. Făcând parte din garda aceasta de mai bine de 30 ani, comandantul știe că n'are nevoie să mai adauge nimic”. Semnat: *Lord Cavan*.

Daruri pentru batalionul IV al regimentului 33.

Simțim o deosebită satisfacție, când putem din nou constata, că marele public românesc are desăvârșita înțelegere a datoriei sale naționale și creștinești față de lipsurile fiilor și fraților noștri, cari luptă cu neîntrecută vitejie pe toate fronturile dușmane. Modestul nostru apel pentru daruri pe seama eroicului batalion al regimentului 33 mișcă valuri largi, cari au început să treacă deja peste marginile comitatului nostru, la adresa căruia se făcuse apelul. S'a mișcat înainte de toate inima părintească a bunului arhieru român dela Oradea-mare, Ilustritatea Sa părintele Episcop Dr. **Demetriu Radu**, al cărui dar se află în șirul darnicilor de azi. Primim aviz din toate comunele fruntașe ale comitatului nostru, că s'au inițiat colecte, al căror rezultat ni se va trimite peste câteva zile.

Azi am primit la redacție următoarele contribuiri:

Ilustritatea Sa d. episcop Dr. Demetriu Radu	52.—
Sava Raicu, director de bancă	20.—
Valeria Dr. Robu, Hălmagiu	5.—
Ecaterina Pitiș	2.—
Ludovic Fazecaș	2.—
Gheorghe Purcariu	3.—
Laolaltă	87.—
In numărul trecut	148.—
De tot	235.—

Rugăm din nou pe cetitorii noștri din comitatul Aradului să ne trimită obolul lor pentru iubiții noștri eroi.

Situația în Grecia.

Nota Franței către guvernul grec. — Răspunsul guvernului grec. — Grecia va respecta tratatul de alianță cu Serbia.

Agencia ateniană publică următoarele:

„Ministrul Franței, d. *Guillemin*, a trimis azi, 3 Oct. n., președintelui consiliului, d. *Venizelos*, scrisoarea următoare:

„Din ordinul guvernului meu, am onoare de a înștiința Excelența Voastră despre sosirea la Salonic a unui prim detașament de trupe franceze și de a declara în același timp că Franța și Anglia, aliatale Serbiei, trimit trupele lor spre a o ajuta, precum spre a menține comunicațiunile lor cu dânsa. Aceste două puteri sunt incredintate că Grecia care le-a dat până acum atâtă probe de amicitie, nu se va opune la niște măsuri luate în interesul Serbiei, a cărei aliată este și ea”.

(ss) *Guillemin*.

Președintele consiliului, d. *Venizelos* a răspuns aseară în modul următor.

„Răspunzând scrisoarei dv., am onoare de a declara Excelenței Voastre că guvernul regal fiind neutral în actualul războiu european, nu poate autoriza astfel de măsură deoarece atinge neutralitatea Greciei într'un mod cu atât mai caracterizat cu cât purcede dela două puteri beligerante.

Prin urmare, guvernul regal are datorie de a protesta în contra trecerei trupelor străine prin teritoriul elen.

Imprejurarea că aceste trupe sunt destinate numai a veni în ajutor Serbiei, aliata Greciei, nu modifică nici decum condiția juridică a guvernului regal, deoarece, chiar din punctul de vedere balcanic, neutralitatea Greciei nu ar putea, înainte de realizarea cazului foederis, să fie afectată prin pericolul care amenință actualmente Serbia provocată: trimiterea în ajutorul ei de trupe internaționale”.

(ss) *Venizelos*.

Lui „*Daily Telegraph*” i se anunță din Atena:

„*Patris*” scrie, că Grecia nu era în drept să oprească trecerea trupelor franceze și engleze spre Serbia. Ziarul grec publică câteva puncte până acum necunoscute din tratatul de alianță greco-sârb. Cele mai importante dintre acestea sunt acelea, cari prevăd pentru Grecia obligațiunea de a ajuta militărește Serbia nu numai contra unui stat balcanic, ci și contra oricărui alt stat. Apoi „*Patris*” adaugă:

— Deci, și atunci când Austro-Ungaria declarase războiu Serbiei, Grecia avea obligațiunea să-și ajute militărește aliatul. Că Grecia nici până acum nu și-a tradus în faptă această obligațiune, asta se explică prin faptul că Serbia avea părerea că Grecia i-a făcut același mare serviciu prin păzirea legăturii căii ferate sârbe cu Salonicul. Dacă Grecia s'ar fi opus trecerei peste teritoriul ei a aliaților Serbiei, în cazul acesta ea, Grecia, ar fi violat obligațiunea contractuală, iar înțelegerea era în dreptul ei de a forța trecerea peste teritoriul grec.

D. *Gunaris*, fostul prim-ministru, și dânsul a luat parte la ședința camerei, dar înainte de votare a părăsit ședința camerei. În culoare a declarat, că împreună cu dânsul toți deputații greci aprobă politica dlui *Venizelos* de a nu ceda nimic din teritoriile grecești. Ce privește chestia debarcării trupelor înțelegerei, d. *Gunaris* nu face nici un fel de declarație, acest drept aparținând factorilor responsabili. În cursul convorbirii cu deputatul *Rouffos*, d. *Gunaris* a aprobat formarea unui guvern coalitivist.

Într'o convorbire pe care trimisul special la Sofia al ziarului „*Az Est*” a avut-o cu d. *Naum* ministrul Greciei în Sofia, acesta i-a făcut următoarele declarații:

— Grecia trebuie să se mulțumească numai cu protestul; e imposibil a se gândi măcar că ea să opună rezistență debarcării trupelor înțelegerei. Punctul de vedere al Greciei este, că mobilizarea ei este numai un mijloc de apărare față de mobilizarea bulgară. Grecia admite însă, că pentru ea există casus foederis în cazul când Serbia ar fi atacată de Bulgaria.

La întrebarea că ce atitudine va lua Grecia în cazul când Serbia ar fi care atacă, ministrul a refuzat să răspundă.

— Și, ce se va întâmpla când puterile centrale ar ataca Serbia, iar Bulgaria ar intra în războiu numai mai târziu, împinsă de împrejurări?— am întreat eu.

Ministrul a răspuns:

— Cazul acesta nu este casus foederis. Care va fi atitudinea Greciei în cazul acesta, asta numai guvernul atenian ar putea-o spune.

La întrebarea mea dacă s'au făcut oare încercări relativ la o apropiere politică între Grecia și Bulgaria, ministrul a răspuns că după informațiunile dsale aceste încercări au fost numai fraze goale de curtoazie, cari nu prezintă nici o valoare practică.

Lui „*Baseler Anzeiger*” i se anunță din Atena: Printr'un ordin regal a fost ordonată mobilizarea tuturor rezervelor marinei eline.

Oficios se comunică din Atena că regele a incredintat dlui *Zaimis* formarea cabinetului.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 7 Octombrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: La frontiera Basarabiei și la Kremeniet, în Volhinia, am respins mai multe atacuri rusești. De altcum pe frontul din Galiția orientală și pe Ikwa a fost liniște.

La nord de Dubno și pe Putilowka, dușmanul a atacat cu mari forțe în numeroase locuri, întrebunțând o mare cantitate de muniții. I-am respins pretutindeni pricinuindu-le mari pierderi. În unele locuri s'au desfășurat lupte desperate piept la piept, așa și la Olyka, unde divizia din Linz cu obicinuita-i calmitate s'a măsurat cu Rușii. Am făcut prizonieri cam la 800 soldați și mai mulți ofițeri. La nordost de Kolki, de ambele părți ale căii ferate ce duce din Sarny la Kowel, dușmanul a înaintat în unele locuri pe țărmul vestic al Styrului. Contraatacul trupelor austro-ungare și germane progresează aci cu succes. Batalioane austro-ungare au cucerit dela Ruși lângă Styr satul Kulikovit, pe care dușmanul l'a apărat viguros. Aci am făcut prizonieri 200 Ruși. Trupele germane l'au alungat pe dușman din pozițiunile de lângă Czartoryisk. Dela trupele austro-ungare de pe cursul superior al Sezarei nu se semnalează nimic nou.

Pe frontul italian: Pe frontul sudvestic acțiunea beligerantă s'a restrâns ieri la obicinuitele dueluri de artilerie. Singur numai detașamente ale unui regiment italian de milițieni au încercat să atace lângă Petano părțile de nord ale platoului Doberdo. Intreprinderea aceasta s'a prăbușit deplin. Trupele noastre l'au alungat pe dușman până dincolo de linia avantposturilor.

Pe frontul sudoriental: Trupele austro-ungare și germane au forțat ieri, în numeroase puncte, trecerea peste linia Dunăre-Sava, între gura Drinei și Porțile de fier și au respins avantposturile sârbești.

Berlin, 7 Octombrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul balcanic: Trupe germane și austro-ungare au trecut ieri, în mai multe locuri, peste Drina, Sava și Dunăre și s'au înșăpănit pe țărmul ostic al Drinei și pe țărmul sudic al Savei și Dunării.

Pe frontul occidental: În Champagne, Francezii continuă ofensiva. Ieri în zori de zi după o puternică canoadă care mereu se potențase până la cea mai mare violență, s'au început din nou atacurile. La vest de Souian s'au prăbușit cu foarte mari pierderi 6 atacuri în masă ale Francezilor, iar noi am făcut prizonieri, cu acest prilej, 2 ofițeri și 180 soldați. Spre vest dela șoseaua Somme-Py-Auain părți din două divizii sosite proaspet au reușit să înainteze, într'un loc, în direcție spre St.-Marie, peste linia noastră cea mai înaintată. Prin contraatacul, ce l'am pornit imediat, iarăș l'am scos pe dușman de aci. Am făcut prizonieri 12 ofițeri, 29 subofițeri și 550 soldați și am capturat 2 mitraliere. Spre vest dela numita șosea, dușmanul prin atacul său în masă n'a obținut vre-un succes demn de remarcat. Atacul nostru e în curgere împotriva unei mici părți de tranșeu la vest dela ferma Nawarin, în care s'a înșăpănit dușmanul. Singur lângă Tahive și de aci spre nord a reușit dușmanul să câștige teren cam de 800 metri, după o luptă fluctuantă, când într'o parte când în cealaltă. Atacul l'am oprit prin contraatacuri. Încercările dușmanului de a ne rupe pozițiunile la nord și nordost dela ferma Beau-Sejour, au dat greș. Pe dușman l'am nimicit sau l'am capturat, unde numai a pătruns în tranșeele noastre. Pozițiunea în întreagă întinderea ei e în mâinile noastre. Am făcut prizonieri 3 ofițeri și 300 soldați și am capturat 3 mitraliere. După atacurile violente, dar nereușite întreprinse în orele de dimineață împotriva pozițiunii noastre Briquetterie la sudvest de Ville sur Tourbe, au urmat în cursul zilei numai ieșiri mai mici, pe cari le-am respins sau le-am înăbușit încă în germene cu focal artileriei noastre. La nord de Arras au avut loc numai lupte neînsemnate cu granate de mână. La Sapigneul, lângă valea Aisne atacul fără putere întreprins de Francezi împotriva unei părți de tranșeu, proeminente, a dat greș.

Pe frontul oriental: Grupul marelui Hindenburg: În fața Dünaburgului trupele noastre au pătruns în pozițiunile dușmane, în lărgime de 5 km. La sud de lacul Dryswaty l'am împins pe dușman mai îndărapt. O brigadă de cavalerie rusească care pornise la asalt am pușcat-o întreagă. Între lacul Boginski și regiunea Smorgonului Rușii au repetit încercările lor, pline de pierderi, de a ne rupe frontul, cari toate au dat greș, în

parte după lupte piept la piept. Am făcut prizonieri 11 ofițeri și 1300 soldați. La Ragoosem (lângă sânul Riga) bateriile noastre de coastă au pricinuit havarii serioase unuia torpilor rusec.

Grupul prințului mareșal Leopold de Bavaria: Nu a avut loc nici un eveniment mai nou.

Grupul mareșalului Linsingen: În luptele de lângă Czartoryisk l'am scos pe dușman din pădurile ce se întind la vest de această localitate.

Războiul european.

Debarcarea aliaților în Balcani.

Roma. — După „Corriere della Sera” debarcarea trupelor aliate la Salonic — debarcare admisă definitiv de Greci — nu va avea un caracter imediat de ostilitate contra Bulgariei.

Bazându-ne pe declarațiunile dlui Sir Grey, e sigur, că împătrita înțelegere și Grecia se vor mișca împotriva Bulgariei în cazul unui atac al Serbiei; dacă însă guvernul din Sofia ar voi să se înțeleagă cu Serbia și cu împătrita înțelegere aceasta ar proceda la ocuparea temporară a acelei zone din Macedonia, care nu a fost împărțită conform cu tratatul din 1912.

Atitudinea României comentată de presa engleză.

Roma. — Ziarul „Daily Telegraph” din Londra examinând situația din Balcani relevă atitudinea neschimbată a României, care așteaptă desfășurarea evenimentelor și sosirea momentului propice de a-și îndeplini propriile aspirațiuni.

Italia va inunda Grecia?

Roma. — „Tägliche Rundschau” publică sub forma unei corespondențe din Chiasso niște știri asupra debarcării în Salonic a trupelor italiene sub protecția flotei anglo-franceze; asupra unei eventuale înlocuiri a generalului Cadorna cu generalul Porro, în cazul când cel dintâi s'ar opune acestei expedițiuni; și în sfârșit, asupra unei invazii italiene în Grecia, în Valona, în cazul când debarcarea italiană la Salonic ar întâmpina vre-o opunere din partea Greciei.

Aceste știri nu au nici un pic de adevăr.

Nu se știe dacă Italia va trimite sau nu trupe în Balcani. Dacă o va face, măsura nu va fi luată decât în urma unei deciziuni a comandamentului suprem al armatei care este regele, și după avizul favorabil al guvernului. Generalii Cadorna și Porro vor fi prealabil consultați — ținându-se fi-rește seamă de sfaturile lor. Hotărîrea regelui va fi însă suverană.

Trupele eventual destinate acestei debarcări, vor fi escortate, cum e și natural, de flota italiană, care este în deplină măsură de a executa orice expediție. Nu e nevoie să insistăm, că niciodată n'a trecut prin mintea guvernului italian de a invada Grecia și încă pe la Valona, de unde se știe că nu este nici o cale de comunicație cu Grecia, care să fie practicabilă pentru o armată.

Raporturile dintre Italia și Grecia au fost întotdeauna prietenești și au devenit și mai prietenești în urma venirii la guvern a dlui Venizelos, ale cărui sentimente față de Italia sunt în deobște cunoscute.

Atitudinea adoptată de guvernul elen în împrejurările de astăzi a întărit prea mult aceste legături pentru ca răuvoitorii să se mai poată bucura de pe urma unei zizanii pe care, cu o mediocră inteligență caută s'o semene între cele două națiuni prietene.

Presă română despre situația războiului.

București. — „Viitorul”, organul oficial al guvernului român face următoarea caracterizare a situației războiului mondial:

„Pe frontul occidental acțiunea beligerantă are drept teatru principal sectoarele de lângă Loos și din Champagne, unde Germanii își apără cu energie pozițiunile amenințate de către Englezi și Francezi. Comandamentul german a adus în grabă noul forțe și munițiunile, fiindcă recentul atac anglo-francez i-a dovedit perfectă utilitate a inamicului viteaz cu care are de luptat. E evident că pe frontul occidental a început o luptă de lungă durată, Anglo-Francezii socotind sosit momentul marilor lovituri, azi, după sfârșirea enormă a Germanilor pe frontul oriental. Sosirea ieranelor apropiate e și ea un indemn pentru înțelegerea luptelor.

Rezultatele din ultimele trei zile n'au crețat o fizio-

nomie deslușită. Din comunicatele franceze ca și din cele germane reiese, că ambele tabere continuă să înregistreze succese parțiale, capturând prizonieri și material de războiu.

De semnalat e, că în Champagne Francezii s'au întărit în câteva pozițiuni din a doua linie germană.

Pe frontul oriental armata germană, care are însărcinarea de a cuceri cetatea Dwinsk, se apropie încet de obiectul ei. Ea a mai luat una din întăriturile acestei cetăți. În sectoarele centrale unde operează armatele principelui de Bavaria și mareșalului Mackensen, e liniște. Comunicatul german susține, că Rușii au încetat aci cu atacurile.

De pe frontul sârbesc se anunță operațiunile de artilerie la îmbucătura Drinei, unde austro-germanii tind să zădărnicească întăririle sârbești.

Pe frontul italo-austriac vremea rea e o piedecă pentru operațiunile mai mari”.

Ministrul Serbiei părăsește Sofia.

Sofia. — Se comunică oficial: Miniștrii împătritei înțelegeri și-au luat ieri actele de acreditare. Ministrul italian de fapt n'a prezentat nici o notă guvernului bulgar dar s'a alăturat verbal la pretențiunile colegilor săi. Tot așa a procedat și ministrul belgian. Savinski, ministrul Serbiei rămâne deocamdată în Sofia, fiind bolnav. Petrecerea lui în capitala Bulgariei e de natură particulară.

Sofia. — Se comunică oficial: Ministrul Olandei a fost incredințat cu reprezentarea intereselor supușilor francezi, ruși, englezi, italieni, sârbi și belgieni.

Consulii bulgari au părăsit Franța.

Basel. — Consulii bulgari din Franța și-au sistat activitatea încă Luni, când au și plecat din Franța.

Pregătiri militare bulgare la frontiera României.

București. — Ziarele bucureștene au primit următoarea știre senzațională din Oltenia:

Călători sosiți din Bulgaria spun că Bulgaria a concentrat trupe numeroase la granița României. După unele știri Bulgaria se pregătește ca în preajma declarării războiului să atace România și pe motivul acesta a concentrat foarte numeroase trupe de infanterie, artilerie și cavalerie, cari au început recunoașterile și spionajul la granița României. Pe înălțimile dela Marodin Bulgarii au așezat tunuri, cari dominează linia ferată între Giurgiu și București. Trupele bulgare stau în tabără la o distanță de aproximativ 4 kilometri dela granițele României, executând întărituri.

A încetat debarcarea de trupe la Salonic.

Paris. — Puterile înțelegerii au hotărât, ca până la rezolvirea definitivă a crizei grecești să înceteze debarcarea de trupe la Salonic.

Lupte la frontiera Basarabiei.

Cernăuți. — Rușii au reînnoit ieri atacurile împotriva frontului nostru dela frontiera Basarabiei. Lupta a ținut de ieri la orele 10 seara până la 8 azi dimineață. Rușii au început lupta cu un puternic foc de artilerie, apoi a urmat atacul infanteriei. Lupta a fost foarte violentă și îndârjită. Artileria noastră intervenind a pricinuit mari pierderi și a distrus câteva baterii rusești. A fost distrusă deasemenea și o parte din tranșeele bineconstruite ale Rușilor, așa că au trebuit să-și construiască noi pozițiuni. Acțiunea Rușilor s'a terminat fără rezultat. În Cernăuți s'a auzit canonada întreg timpul.

Atacuri rusești împotriva Cernăuțului.

Budapesta. — „Pester Lloyd” anunță din Cernăuți: Cu toate că Cernăuțul nu e oraș întărit, aviatorii ruși îl bombardează mereu. În săptămâna din urmă au aruncat asupra orașului vre-o 50 de bombe, dar cari din norocire au pricinuit numai minimale pagube materiale și vre-o câteva răniri mai ușoare. Azi aviatorii ruși ne-au vizitat iarăș, ziua întreagă. Ei au aruncat 23 de bombe asupra orașului, dintre cari au explodat numai 15. O bombă a căzut la 15 metri dela catedrala mitropolitană. Nu lipsise mult ca catedrala credincioșilor greco-orientali din Bucovina să fie aruncată în aer. Celelalte bombe au căzut pe clădiri particulare.

Presiunea aerului a spart ferestrele, iar bucățile de sticlă au rănit ușor mai multe femei. O bombă a căzut pe casa cunoscutului comandant al jandarmeriei colonelul Fischer, dar presiunea exploziei a turtit numai coperișul de plumb al edificiului.

Când va ataca Bulgaria?

Basel. — Se telegrafiază din Paris: „Le Temps” primește o telegramă din Salonic care spune, că probabil în 8 sau 9 Oct. Bulgaria va începe ostilitățile. Generalismul armatei bulgare va fi însuș regele Ferdinand.

Atitudinea României.

Sofia. — Lui „Dnewnik” i se anunță din București: Deodată cu agitațiile organizate de partidul intervenționist ministrii din București ai Inteligierii *incontinuu* solicitază ordonarea mobilizării armatei române. În sfârșit d. I. Brătianu, prim-ministru, a comunicat miniștrilor Inteligierii, că România va ordona mobilizarea numai imediat înainte de intrarea ei în acțiune. Momentul acesta n'a sosit încă:

Clocniri bulgare-sârbești.

Sofia. — „Utro” publică următorul comunicat senzational despre începerea ostilităților bulgare-sârbești:

La frontiera bulgare-sârbă trupele de frontieră bulgare și sârbe au început ostilitățile la localitatea Bergoritza. La început s'au schimbat numai câteva focuri răslețe, dar încurând se desvoltă o adevărată luptă. Sunt câțiva morți și numeroși răniți. Amănunte lipsesc.

Quadrupla propune atacul imediat al Bulgariei.

Zürich. — Din informațiile ziarului „Corriere della Sera”, rezultă că Franța și Rusia, *indeamnă să se atace imediat Bulgaria*. Mai întâi voesc să dispună numai de contingentele engleze și franceze. Participarea Italiei încă nu e stabilită.

Comunicatele statelor majore inamice.

Italia.

Coltana. — Dealungul întregului front al Isonzo-ului dela muntele Rombone la Carso, dușmanul a făcut o mare risipă de foc de artilerie, în unele puncte din cauza descărcărilor la distanță destul de mică a bateriilor îndepărtate, focul a căzut asupra tranșeelor austriace mai avansate. Infanteria n'a mai pronunțat nici un atac, în nici un punct al frontului. Numai spre Rombone detașamentele dușmane au încercat să se apropie de liniile noastre, dar printr'un foc bine îndreptat, le-am respins încet-încet. Un avion dușman a aruncat câteva bombe în împrejurimile stației Cervigasse, răbind doi cetățeni. Alte două avioane au încercat să zboare deasupra pozițiilor noastre de pe Carso, dar au fost alungate de focul posturilor antiaeriene.

Coltano. — Zăpezi din belsug. Mici acțiuni cu rezultat favorabil nouă s'a efectuat la trecătoarea di Laggoscuro, la vârful di valle di Genova și la trecătoarea di Promosio. În Carnia, pe sectorul Tolminohi a fost respins un atac vrăjmaș în contra pozițiilor de curând cucerite de trupele noastre pe înălțimea di Santa Maria, de-alungul frontului nu s'a mai întâmplat nici un eveniment de seamă.

Franța.

Paris. — Inamicul reacționează în Artois, prin bombardări violente contra nouilor noastre pozițiuni, la est de Souchez. În Champagne ne-am întărit în mai multe puncte din tranșeele din a doua pozițiune de apărare germană, la vest de movila Tahure și de ferma Navarin. În acest din urmă punct elemente ale trupelor noastre au trecut linia germană, trecând hotărât dincolo, dar progresiunea lor a fost oprită în loc de barajele și de focurile crucișe ale artileriei, foarte violente. Oamenii noștri păstrează cu tărie punctele cucerite pe a doua linie inamică. La sud de Ripont, am lărgit și completat cucerirea primei pozițiuni germane. Noaptea a fost calmă pe restul frontului.

Cu toate condițiunile sferice defavorabile, esca-

drilele noastre au bombardat eri liniile de comunicațiune ale frontului german. Obuze au fost aruncate peste gara din Vallée Suippé, Bazancourt, Warmerville, podul Faverger, Saint Hilaire le Pent, precum și asupra unei coloane în mers, lângă Semepy.

La Artois Francezii au progresat ridicând un bloc-haus și tranșee la sud de pădurea Gbivechy. Bombardare reciprocă destul de violentă la sud de Somme în împrejurimile lui Beaufort și Buchier, precum și pe frontul Champagne și Argonne la nord de Harazée. În Vosgi Germanii au cercat fără să poată ajunge să îndrepte aruncături de lichide dlocotite asupra tranșeelor noastre între Saint Marie și Benhomme, noi am ripostat zădărnind lucrările minelor. O grupă a avioanelor noastre a bombardat gara, podul după drumul de fier și edificiile militare din Luxemburg.

Anglia.

Londra. — Următoarele amănunte au sosit, cu privire la succesul englez din Mesopotamia:

Forțele noastre au atacat întăririle considerabile turcești și au fugărit pe Turci, luându-le patru tunuri. Cavaleria și canonierele noastre urmăresc de aproape trupele inamice, cari fug spre Bagdad. Numărul prizonierilor se urcă acum la peste 1000.

Tranșeele turcești erau construite după principiile cele mai moderne. Tranșeele de comunicare se întindeau pe o suprafață de mai multe mile. Toate distanțele fuseseră reparate și terenul era însemnat cu drupele roșii, spre a indica artileriei țintele. Un sistem de mine a fost pregătit și deși inginerii noștri au provocat explozia mai multor mine de acestea, pierderile noastre cele mai importante tot minelor se datoresc. Am pierdut ceva mai puțin de 500 oameni. Moralul trupelor noastre e excelent.

Belgia.

Le Havre. — Ramscapele a fost bombardat în noaptea de 30 Septemvrie. La 1 Octomvrie artileria inamică a arătat ceva mai multă activitate decât zilele precedente. S'a tras cu proiectile de calibrul mare asupra diferitelor puncte ale frontului nostru.

O luptă cu bombe a avut loc în regiunea Dixmude. Artileria noastră a răspuns cu vigoare, împrăștiind pe săpătorii inamici, la sud de Dixmude.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 8 Octomvrie 1915.

„Danțul infernal”.

„L'Indépendance Roumaine” dela 2 Octomvrie are acest tablou al teribililor lupte ce s'au început pe frontul apusean prin un foc de artilerie ce a durat neconținut în zilele de 23—25 Septemvrie dimineața la orele 9 când s'a dat asaltul francezo-englez:

De când există oameni și războaie niciodată nu s'a putut vedea un danț asemenea celui deschis de Anglo-Francezi pe frontul occidental.

Nimeni n'a tras la îndoială cât de puțin că aceea activitate extraordinară ce se remorcăse în toate fabricile de proiectile din Franța și Anglia în timpul din urmă n'o să aibă o țintă. Această țintă se observă astăzi. Când Rușii stabiliți în Carpați au fost forțați să se retragă de teribilul foc al artileriei austro-germane, s'a pus în evidență profitul enorm al proiectilelor fabricate din vreme. Lecția n'a rămas singură. Victoria din Acțiunea infanteriei pe frontul apusean a fost precedată de un danț infernal, întreagă artileria franceză și engleză, împreună cu a flotei, au format cea mai formidabilă „orchestră” ce s'a pomenit vre-odată.

Timp de trei zile și trei nopți neîntrerupt, toate bateriile, toate piesele de artilerie au tras fără repaus împrăștiind mii de proiectile de tot soiul, de tot calibrul asupra tranșeelor și fortificațiilor germane.

Noaptea cerul era iluminat de punctele unde se spărgeau proiectilele de tot soiul. Ingrozitor foc de artificii ale cărui raze de fulger sămăneau spaimă și moarte. Cum să reziste o armată sub această avalanșă de fier și de foc, în haosul produs de obuze și graneele, în vârtejul morții, în această învâlmășeală infernală.

Mii de oameni au fost omorâți sau răniți, alții au încercat să scape de această grozavă viziune a sfârșitului lumii. Când ora asaltului bătut și danțul infernal se întrerupse,

CALENDARUL PARTIDULUI NATIONAL ROMÂN PE 1916 este gata și va ieși de sub tipar nu peste mult. Este cel mai bine întocmit dintre calendarele românești din monarhie. Pe lângă cronicile obișnuite, cuprinde informațiuni prețioase despre viața și organizația noastră bisericească, școlară, culturală, economică. Materialul literar este de asemenea foarte extins și de toată actualitatea.

Calendarul cuprinde și o sumă de documente ale vitejiei românești în actualul război și tot felul de clișee interesante, distractive.

Toți ceice voesc să aibă acest calendar pe masă să nu zăbovească, ci să și-l aboneze în grabă la administrația „Românului”. Altcum vor păți ca foarte mulți anul trecut cari au trebuit să se lipsească de el fiindcă nu se îngrijiseră de cu vreme să și-l aboneze și astfel administrația să le păstreze exemplarul.

Prețul unui exemplar 60 filerl, iar pentru poștă să se mai adauge încă 20 filerl.

M. Sa regina Maria a României la Constanța. Ni se anunță din București: Duminecă la orele 8 și jumătate dimineața a sosit la Constanța M. S. regina Maria însoțită de AA. LL. RR. principesele Elisabeta, Maria și principele Nicolae. Trenul regal a tras direct în port. La pavilion a fost întâmpinată de către dna și d. prefect Mumuianu, dna și d. ajutor de primar Grigorescu, d. general Georgescu, comandantul corpului V de armată, procuror Săulescu, polițaiu Șlefu și Duca, șeful brigăzii de siguranță. M. Sa a rămas în Constanța până Duminecă seara la orele 10 când a plecat spre București.

Principesele și micii principii vor rămânea 8 zile în Constanța.

Fondul „I. M. Moldovanu”. Cetim în „Unirea” din Blaj: Părintele prepozit I. M. Moldovanu se odihnește în cimiterul bisericii noastre parohiale, în mormântul, ce probabil nu va fi împodobit cu monument, după dorința expresă a decedatului. Pomenirea numelui lui va trăi deapauri, prin fundațiunea ce a lăsat-o neamului și bisericii. Coroane și podoabe deșarte nu au împodobit sicriul lui, dar cei ce l-au înțeles și apreciat pe deplin, au aflat o modalitate de a-și exprima totuș recunoștința față de marele mecenat. Încă în ziua înmormântării s'a circulat o listă pentru subscripții la „masa studenților” deaci, în amintirea decedatului fondator. S'a adunat, în scurtă vreme, câteva sute de coroane: subscripțiile continuă și contribuțiile din afară încă sosesc mereu. E cea mai potrivită modalitate, de a ne arăta recunoștința față de cel ce s'a dus, contribuind, în aceea vreme, și pentru un scop umanitar, de care vor beneficia elevii săraci dela școalele noastre din Blaj.

Subscripțiile continuă — și învltăm, pe această cale, și pe admiratorii ceilalți ai decedatului, să contribuie cu obolul lor la această colecție, ce are scop dublu: perpetuarea numelui lui I. M. Moldovanu și ajutorarea elevilor săraci.

Colecția alcătuește deja un fond separat, sub numele defunctului, și sperăm că se va ridica în scurtă vreme la o sumă impunătoare.

„Unirea” dă, de data asta subscripțiile, ce s'au făcut, cu ocazia înmormântării.

Dăruire. Am primit dela dna Nina Miculescu, Murășosorheiu 10 cor. pentru văduvele și orfanii soldaților români invalizi.

Pentru văduvele și orfanii soldaților români am primit dela d. Eugen Muntean, preot militar, Feldpost 109 cor. 5, și dela servitorul lui, M. Surescu, Feldpost 109 cor. 1.

Mari mulțămrii!

Ziare pentru prizonieri. Progresul civilizatiei se poate mulțumi faptul, că azi apar ziare exclusiv pentru prizonierii ruși și francezi. De luni de zile apare „Cronica Lillei”, „Ziarul corpului IV”, „Ziarul Champagnei”, „Ziarul corpului II”, „Ziarul taberei” (acesta din urmă apare în Polonia ocupată), „Ziarul german al Varșoviei”. Afară de aceste, apar mai multe ziare mai mici și mai mari, cari informează despre situația generală săptă-

mânal pe prizonierii de războiu ruși și francezi, ha cele mai multe publică și știrile oficiale ale inamicului. A-fară de aceste ziare, în editura lui „Continental Times” apare pe seama prizonierilor în *limba rusească* un ziar intitulat „Rosskija Inviestia”; mai apare apoi în *limba franceză* „Gazette des Ardennes” tot pe seama prizonierilor, care informează dealiat pe prizonierii ruși și francezi. Aceste ziare nu se mărginesc numai la publicarea știrilor oficiale, ele publică și numele mai multor sute de mii de Ruși și francezi, prizonieri și răniți. Săptămânal edau și *supliment literar-ilustrat*, în care apar articole literare și ilustrațiuni, prin cari fac cunoscut prizonierilor instituțiunile culturale și social-politice ale Germaniei, în *limba lor națională*. Astfel Germania dă pildă de stimă și bunavoință chiar și față de dușmanii săi.

Ce zic la asta acei pripiți, cari grăbiseră să cânte prohodul civilizației?

Prințul Hohenlohe la București. Agenția bulgară anunță că prințul Hohenlohe a plecat ieri înainte de amezii din Sofia, ducându-se la București, unde va petrece câteva zile.

Cununie. Dșoara Miți Pop și d. I. Pop de Zaicani, teolog absolvent anunță cununia lor, care se va serba Duminecă, în 10 Oct. n. la orele 4 d. a. în biserica catedrală din Blaj. Cu acest prilej au trimis adm. noastre 5 cor. pentru fondul ziaristilor români.

Felicitări și mulțumiri!

Odișea unei scrisori. Din „L'Indépendance Roumaine”: O scrisoare trimisă din Iași dlui S. Veniamin, comerciant în comuna Radu Negru, județul Ialomița, a ajuns la destinație după patru luni. A trecut prin America...

Când se va recvira grâul. Conform hotărârei guvernului ung. luată în scopul de a contracara lipsa grâului, va lua încurând măsuri privitor la recvirarea grâului. Se vesteste că ordnațiunea privitor la recvirarea grâului va intra în vigoare în 31 Octomvrie. Grâul recvirt va fi plătit cu 10 procente mai ieftin decât actualul preț maximal. Până la termenul numit fiecare se poate provedea cu grâu pentru asigurarea necesităților sale. După acest termen însă proprietarii vor avea să dea pe un preț mai ieftin, cantitatea de grâu reținută dela piață fără motiv.

Sedința camerei otomane. Se anunță din Constantinopol: În ședința de ieri a camerei otomane președintele **Hallı bey** a spus următoarele: În războiul de un an am repurtat victorie. Tunurile ce au bubuit la Dunăre servesc scopul ca să se facă o legătură între noi și puterile centrale. Dacă se va ajunge acest scop se va îmbunătăți echipamentul soldaților noștri și îi vom nimici cu ușurință pe dușmanii noștri cari stau la intrarea în strâmtoarea de mare. Rezultatul războiului va fi un îniricoșat grup de mare putere dela Marea nordică până la Oceanul Indic.

Ministrul de externe **Enver Pașa** a declarat că războiul a găsit-o nepregătită pe Turcia. Zurgăvește apoi evenimentele de până acum ale războiului. Turcii stau pe toate fronturile victorioși. Echipamentul soldaților se îmbunătățește. Englezii și Francezii au pierdut un sfert de milion de oameni.

Discursurile oratorilor au fost întâmpinate cu entuziam. Din toate părțile țării au sosit telegrame de felicitare, exprimând bucurie pentru victoria armelor turcești și promițând tenacitate și sprijin.

„La soeur cadette”. Dna Zoe Garbea Tomellini publică interesanta conferință ținută în 18 Iunie la „Societatea de cultură” din Turin despre „La soeur cadette”, sora mai mică, adecă România.

O scrisoare a dlui Poincaré adresată dlui Millerand. Se anunță din Paris: D. R. Poincaré, președintele republicii a adresat dlui Millerand, ministru de războiu, următoarea scrisoare:

Splendidele rezultate ce le-au produs operațiunile noastre în Artois și Champagne ne permit să măsurăm înfînderea victoriei repurtate de armatele aliate. Admirabilele noastre trupe au dat în lupte crâncene noul dovez de incomparabil lor avânt de spirit de sacrificiu și de sublimul lor devotament pentru patrie. Au afirmat definitiv superioritatea noastră asupra dușmanului.

Vă rog binevoști a transmite generalului șef, generalilor, ofițerilor, subofițerilor și soldaților felicitările mele cele mai călduroase și mai emoționate”.

Ministrul de războiu a transmis scrisoarea președintelui republicii generalisimului **Joffre** însoțidu-o cu următoarea telegramă:

„Cu inima plină de bucurie vă transmit scrisoarea președintelui republicii. Comunicându-o trupelor vă rog să-i adăogați felicitările mele personale cele mai călduroase și mărturia admirațiunei și recunoștinței guvernului republicii”.

Insultarea ofițerului de ordonanță al atașatului militar bulgar din Niș. Se anunță din Sofia: Lunia trecută a avut loc în Niș un incident foarte grav. Ofițerul de ordonanță al atașatului militar bulgar a fost atăcat și rănit grav. Medicii au constatat că ofițerul își pierduse simțirile, primind o rană la cap de 4 centimetri și sfărâmându-i-se osul dela cap. Incidentul a provocat o mare agitație.

Execuții în Albania. După o știre din Durazzo a ziarului lionez „Progres” Essad pașa a ordonat executarea a 30 locuitori din Durazzo, cari au fost acuzați, că sunt agenți ai Austro-Ungariei și ar fi intenționat să provoace turburări în popor.

Iridente la granița elvețiană. Departamentul politic din Berna anunță, că, după o notă a guvernului imperial german, s'a stabilit că în decursul anchetei militare dela 21 Septemvrie, doi aviatori germani necunoscând în chip suficient ținutul s'au rătăcit pe un timp frumos pe teritor elvețian și că unul a aruncat bombe. Au fost luate măsuri foarte aspre împotriva culpabililor pentru a evita noi incidente de aceste. Guvernul imperial german exprimă consiliului federal cele mai vii regrete pentru incidentele cari n'au fost intenționate.

O femeie bulgară către regele bulgar. Se anunță din Zürich: O femeie bulgară ce trăește în Bologna (Italia) a trimis regelui **Ferdinand** al Bulgariei o telegramă, în care îl face atent că Bulgarii cari trăesc în Italia mai bucuru ar vedea o *atașare a Bulgariei către împărăria întelegeri*. Femeia aceasta se chiamă **Nelli Pavlov** și este fiica unui fost ministru de justiție bulgar. (M—g.)

Pe câmpul dela Satory, după cum anunță „Le Figaro”, a explodat o mină rânind grav pe generalul Grenier care asista la exerciții. I-a zdrobită coasta dreaptă. Un căpitan și mai mulți deasemenea au fost răniți greu.

Cafea ieftină!!!

Firma noastră de import **F. A. Degan** în Fiume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4.60 cor.
10	„Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	4.80 „
14	„Cuba cea mai fină	1 kgr.	5.20 „
15	„Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5.20 „
16	„Cuba specialitate	1 kgr.	5.60 „
24	„Ceylon fină	1 kgr.	5.40 „
21	„Iava aurie	1 kgr.	5.20 „
106	„Victoria” cea mai fină	mixtură 1 kgr.	5.60 „

5 kgr. se trimite cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Bibliografie.

Au apărut următoarele publicații nouă:

Alexandru Ciura: „Colonelul Anhidim Șoldeu 1858—1915”, cuvânt funebru, rostit în biserica catedrală din Blaj. Tipografia Seminarului teologic greco-catolic, Blaj.

Anuarul Institutului teologic și pedagogic român gr.-or. al diecezei Caransebeșului pe a. șc. 1914—15, publicat de direcțiunea institutului.

Angela Selăgian, Dr. Vasile Bologa, Dr. Emil Precup: „Carte de cetire română” pentru clasele I—II ale școalelor civile de fete, gimnazii, ș. a. (premiată de Academia Română). A apărut la Tipografia poporului în Sibiu de unde se poate comanda, precum și dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Costă 3 cor., plus porto poștal.

Dr. Vasile Bologa, directorul școalei civile de fete a Asociațiunei: „Noțiuni de poetică și literatură română”, manual pentru clasa a IV-a dela școalele de fete etc. A apărut la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, de unde se poate comanda cu prețul de 2.50 cor., plus porto poștal.

A. Cotrus: „Sărbătoarea Morții”, un volum de poezii inspirate de războiu. Se poate comanda la librăria Concordia și Librăria Diecezană în Arad, la librăria Minerva Lugoj, la Librăria Arhidiecezană din Blaj și la librăriile Clurcu și Chirolu din Brașov. Prețul 1.50 cor., plus porto poștal 10 fileri.

Ultima oră.

NOUI AMĂNUNTE DESPRE TRECEREA TRUPELOR AUSTRO-UNGARE ÎN SERBIA.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul presei: Trecerea noastră în Serbia a fost precedată de un duel de artilerie care a ținut două săptămâni. Ofensiva noastră pe frontul Drina-Sava s'a început cu acelaș mare elan cu care am făcut-o aceasta la Dunaletz, în Polonia.

Fortarea s'a făcut pe întreg frontul dela îmbucătura Drinei până la Orșova. În săptămânile din urmă Sârbii au făcut mari lucrări de întărire dealungul râurilor, dar cu toate acestea ei nu au putut împiedeca trecerea trupelor noastre.

Trecerea noastră s'a făcut cu calmitate, precedată de o violență și lungă canonadă a artileriei. În toate punctele suntem pe teritor sârb.

D. RADOSLAVOFF A CERUT GRECIEI EXPLICATII PENTRU DEBARCAREA TRUPELOR INTELEGEREI.

Sofia. — Primul-ministru d. Radoslavoff a invitat în audiență pe d. Naum, ministrul Greciei în Sofia și i-a declarat, că guvernul bulgar consideră ca incompatibil cu declarațiile guvernului elin cele ce se petrec la Salonic și Cavalla. În cazul când s'ar mai repeti astfel de lucruri, Bulgaria declină dela sine răspunderea pentru eventuale schimbări în atitudinea ei față de Grecia.

O comunicare în acelaș senz a făcut ministrului de externe grec și ministrul bulgar din Atena.

RUSIA FACE MARI PREGĂTIRI PENTRU ATACAREA BULGARIEI.

Sofia. — După știri sosite aci din Rusia, flota rusă face mari preparative în porturile Mării Negre. La Odesa și Sebastopol au sosit numeroase trupe. După presemne Rusia face preparative pentru o mare acțiune contra Bulgariei.

TRUPELE BULGARE AU TRECUT ÎN NUMEROASE PUNCTE FRONTIERA SĂRBĂ.

Geneva. — Se anunță din Paris: Bande bulgare au trecut peste frontiera sârbă în mai multe puncte. În Serbia există convingerea, că Bulgaria vrea să provoace o violare de frontieră, pentru ca în consecință să se poată face declarația de războiu.

Geneva. — Se anun din Paris: Bande bulgare au invadat Macedonia în mai multe puncte. Garnizoanele sârbești au primit ordin să evite orice ciocnire cu armata regulată bulgară.

INTELEGEREA DINTRE REGELE BULGAR SI MARELE DUCE DE MECKLENBURG.

Geneva. — „Le Temps” anunță: Conform întelegerii ce s'a făcut între regele Ferdinand al Bulgariei și marele duce de Mecklenburg Bulgaria va începe ofensiva pe la 10 Oct. n.

RADKO DIMITRIEW S'A LEPĂDAT DE BULGARIA. — CONSULUL BULGAR DIN PETROGAD A DEMISIONAT.

Petrograd. — D. Madjarow, consulul bulgar din Petrograd după ce a fost respins ultimatul rus, a demisionat. Generalul Radko Dimitriew a remis, regelui bulgar, distincțiunile bulgare, ce posedă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Petru Crișciu, Surduc. Un anunț mic costă 2 cor. de fiecare publicare.

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA”

ARAD, STRADA DEĂK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

Dor și jete, Cântece din războiu (1914—1915). Cu o prefață de Dr. I. Urban Iarnik 1'—
Cântece din războiu, I Vitejești. Adunate de Dr. D. Cioloca —40
A. Vlahuță, »Dreptate«. Nuvele 2'—
Munții noștri, »Țara țopilor«. Despre trecutul munților apuseni ai Transilvaniei. Date adunate din autori, manuscrise și tradiții de Rubin Patifia sen. 1'60
Augusta Rubenescu, »Pentru copii cei buni«. Povești. Legată frumos 1'—
C. Collodi, »Păcăniile lui Tândărică« (Poveștea unei păpușe de lemn) cu 56 ilustrațiuni 1'50
Al. Ciura, »In războiu« 1'—
Henrik Sienkiewicz, »Prinsoarea«. (Judecata lui Jupiter) —20
Ioan Agârbiceanu, »Arhanghelii«. Roman din viața românilor ardeleni 3'—
Ioan Agârbiceanu, »Schife și povestiri« 2'—
Ion Dragoslav, »Volintirii« 1'80
Delavrancea, »Viforul«. Dramă în 4 acte 2'50
D.D. Pătrășcanu, »Timotheiu Mucenicul« 2'—
I. Irimescu — Căndești, »Pe drumurile cadrilaterului«. Impresii și note 1'50
Haralamb G. Lecca, »Dincolo«. Din Dunăre 'n Balcani 1'—
Goethe, »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun 1'—
Björnstjerne Björnson, »Mary«. Roman tradus de Horea Petra Petrescu 1'—
G. Rotică, »Poezii« 2'—
V. Alexandri, »Poezii populare ale românilor« 1'50
Ion Bârseanu, »Dor pustiu« 1'50
Guy de Maupassant, »Povestiri alese«. Trad. de M. Sadoveanu 2'—
Ion Ciocârlan, »Trailul nostru« 1'50
S. Mehedinți, »Către noua generație« 1'50
M. Sadoveanu, »Floare ofilită«. Roman 2'—
 » »Povestiri de seară« 2'—
C. Sandu-Aldea, »Ape mari« 2'—
Vasilie Pop, »Iubirea e biruitoare« 2'—
Alexandru T. Stamatiad, »Din trâmbițe de aur«. Poeme 2'—
N. N. Beldiceanu, »Chilia dragostii« 1'50
Ioan Adam, »Vorbe de clacă« 1'25
Cum să trăim? »Sfaturi medicale« de Doctorul F. Grünfeld —50
M. Maeterlinck, »Ciclul morții« Trad. de A. T. Stamatiad 1'25
N. Iorga, »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări 3'—
N. Bălcescu, »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul 2'—
I. A. Basarabescu, »Vulturii«. Schife și nuvele 1'50
N. Iorga, »Istoria armatei românești Vol I.« 2'50
Ludovic Dauș, »Străbunii«. Roman 2'50
Ioan Ciocârlan, »Inimă de Mamă«. Schife și nuvele 2'—
Björnstjerne Björnson, »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Clotori 1'50
D. N. Clotori, »Calea Robilor« Povești 1'50
Octav Minar, »Eminescu în fața justiției« 1'—
Natalia Negru, »Mărturisiri«. Nuvele 2'—
 » »Fabiola sau biserica din catacombe« 2'50
Constantin I. A. Nottara, »De dincolo de moarte« 3'—
R. Rosetti, »Păcatele Sulgerului« 2'—
Th. D. Speranția, »Alte anecdote populare« 2'—
M. Lungianu, »Zile senine«. Icoane dela țară 1'50
O. Goga, »Din umbra zidurilor«. Poezii 2'—
Nicolae Filimon, »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mânăncă« 1'50
I. L. Caragiale, »Teatru«. Opere complete 2'—

Ioan Adam, »Năzuinți« 1'50
N. Petra-Petrescu, »Ilie Marin«. Istorieară pentru tinerime 1'50
Păscălie sau carte de zodii, așezată pe 7 planete. Ediția a patra corectată și înăvuițată cu privire la mai multe cerințe. Legată, cu peste 360 pagini 2'—
A. de Herz, »Bunicul«. Comedie în 3 acte 2'—
Em. Gârleanu, »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schife. Ediția a II-a întregită 1'80
Delavrancea, »Luceafărul«. Dramă în 5 acte 2'50
Delavrancea, »Liniște. Trubadurul. Stăpâna odată« 2'50
Delavrancea, »Irinel«. Comedie în 3 acte 2'50
P. Locusteanu, »Suntem nebuni«. Schife umoristice 1'50
Victor Eftimiu, »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte 1'25
Ioan Al. de Lemenyi, »Poezii« 1'50
Dr. Ioan Lupaș, »Viața unei mame credincioase« —30
Dr. Ioan Lupaș, »Spice din istoria noastră bisericească« —30
Zotti Hodoș, »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune 1'20
St. O. Iosif, »Poezii« 2'50
Pompiliu Eliade, »Cu privire la Maurice Maeterlinck« 1'—
L. Rebreanu, »Frământări« 1'50
Dr. Valeriu Seni, »Critica unei lecții«. Indrumări practice —60
Anecdote populare, de Fabiu Sanjoanu —32
Robinson Crusoe, sau aventurile minunate ale unui naufragiat eu 6 chipuri —70
Țiganiada sau Alexandria țigănească —80
Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean —60

Din publicațiunile soc. »STEAUA« à 20 fil. nrul. Nrul.
 2 *P. Dulfu*, »Foloasele învățaturii«.
 4 *Ioan Hașeganu*, »Grădina de legume«.
 19 *George Coșbuc*, »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«.
 20 *Viața și faptele lui Antlim Ivireanu*, metropolitul Ungrovlahiei.
 22 *Em. Gârleanu*, »Amintiri și schife«.
 24 *Din legendele neamului Hohenzollern*, prelucrare de St. O. Iosif.
 25 *Flori și povești* de Ioan Dragoslav.
 26 *Din Bucovina de altă dată*, de Ioan Grămadă.
 27 *România de peste Carpați* de I. Slaviel
 29 *Poveștea cerului* de Victor Anestin
 30 *Povestiri* de I. Agârbiceanu
 32 *Ostașii noștri*.
 34 *Istoria literaturii române moderne* de prof. Dr. N. I. Apostolescu
 35 *Boalele ochilor și îngrijirea lor* de prof. Dr. G. Stănculeanu.
 30 *Snoave* de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.
 37 *Viața și faptele lui Andrei Șaguna* de Dr. I. Lupaș.
Povești ardelenesti. Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol. 2'50
Povești populare din Bănat. Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II. 1'10
Calea pocăinței. —40
Traista cu povești istorice. —50
Balade populare. Culese din gura poporului bănățean —60
Inimioara, adecă floarea poeziei naționale din cei mai buni sciiitori români —60

Cântece religioase, populare și un bun sfat —50
Mintea și norocul, precum și alte 12 povești populare —40
Florea Codreanului, Poveste precum și anecdote, poezii populare și povețe —24
Poezii și cântece populare, din Bănat —50
164 strigături și uituri, culese din ținutul Zarandului —24
Cea mai nouă carte de visuri —40
Istoria lui Arghir și Elena —30
Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu. Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini 1'30
Păscălie populară —12
Culegere din cele mai frumoase povești de Ioan Bota —60
Coriolan Brediceanu, »Peatra credinței«. Istorieară din viața poporului —50
Coriolan Brediceanu, »Fira«. Nuvelă din popor —24
Roata norocului, sau aflarea dorinței noastre —80
Insula morților. —50
Andrei cel răsfățat —30
Făt frumos din lacrimă. Poveste de Eminescu —20
Năzdreveniile lui Toporăște —30
Popa care știe carte și Ion Ișteful. Povești populare —24
Culegere de diferite cântece —70
Biblia cea Mare. Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini 2'—
 Tot acesta format mare, cu litere mari, legată 6'—
Simbolul credinței, din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan) 2'50
Noul așezământ, (noul testament) Legată 1'20
Noul așezământ și psalmii. Legată 1'40
Apa tinerețelor și alte povești populare —40
Cele 4 Evanghelii Legată —70
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni. Legată —80
Cartea psalmilor tradusă după textul original —10
Sfânta Evanghelie a Dlui și Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Ioan —10
Sfânta Evanghelie a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Mateiu —10
Sfânta Evanghelle a Dlui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Luca —10
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin întocmită de Ierodichonul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2'50 în piele 5'—
Carte de rugăciuni pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată —44
Cuvinte folositoare și de suflet mântuitoare. Culese din sfintele scripturi de Sm. Monahul Isaia. Legată —60
Rugăciuni pentru soldați. Legată —24
Culegere de cântări bisericesti. Legată —30
Viața prea cuvioasei maicei noastre Mariei Egiptence. Legată —32
Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos —30
Din minunile Maicei Domnului. Legată —40
Mântuirea sufletului de vămile văzduhului. Rugăciuni —16
Zidirea lumii. Cele 12 Vineri —16
Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele. Legată —20
Povățuitor la împărăția cerurilor —60
 Pentru porto să se adauge de fiecare carte

Pentru porto să se adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. (până la 1 kg., sub bandă) însă pentru primirea cărților trimise sub bandă librăria nu ia asupra sa răspunderea, numai dacă se adauge încă 25 fil. pentru recomandare.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșe dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri :
moderate :**